

ENTREVISTA A IÑIGO LAMARCA, Defensor del Poble Basc (Ararteko) i activista del moviment gai-lèsbic

"Negar que sóc gai em va dur a una amputació de mi mateix"

DAVID CAMINADA

AVUI, 1 de juny del 2009

Pregunta.- Vostè és precursor i reconegut referent del moviment gai-lèsbic al País Basc. ¿Socialment, l'homosexualitat encara es veu com un fet anormal?

Resposta.- Encara hi ha molts estigmes, prejudicis, estereotips. Existeix molta invisibilitat homosexual. Encara segueix produint-se una identificació entre normalitat i heterosexualitat. No tant en el pensament racional, que sí que ha evolucionat, sinó en les capes més profundes del pensament, i en les inèrcies socials.

P.- Així, cal avançar més en el canvi social?

R.- Sí. Malgrat els grans avenços que s'han produït, els homosexuals percebem que les condicions socials encara són lluny de ser les degudes per a un ple respecte i consideració de l'homosexualitat com una orientació i elecció afectiva i sexual diferent de la majoritària.

P.- M'ho podria il·lustrar amb un exemple?

R.- A l'Estat espanyol s'han aconseguit lleis d'igualtat. Segons dades del Registre Civil, més del 2% dels matrimonis que se celebren són entre persones del mateix sexe. Doncs aquests matrimonis no s'estan veient als carrers. Jo no estic veient parelles del mateix sexe mostrar la seva afectivitat igual com ho fan les parelles heterosexuals en els llocs públics.

Encara hi ha por per part dels homosexuals a ser assenyalats, a males mirades, a un insult. D'agressions, n'hi ha poques, però sí que se'n produeix alguna. I això té efectes negatius a l'hora de viure l'orientació sexual d'una manera natural.

P.- Sí que ho pinta malament...

R.- El moment actual el descriuria de la següent manera. Primer, s'ha produït un avenç gegantí, un canvi que qualificaria de revolucionari. En el pla legal, hi ha el reconeixement de la igualtat. En canvi, en el vessant social tenim molt camí per córrer. Segueix havent-hi desigualtat i encara té molt pes la consideració que el fet normal pel que fa a l'amor i el sexe és l'heterosexualitat. Aquest pensament és el resultat d'inèrcies que persisteixen en el pensament social fruit de molts segles d'opressió.

P.- Vostè és el Síndic de Greuges basc, un càrrec institucional important. ¿Li va ser difícil reivindicar la seva homosexualitat?

R.- Diari d'un adolescent gai el vaig escriure originàriament en basc quan no era Síndic de Greuges. Però la forma en què visc l'amor i el sexe és un aspecte essencial de la meva personalitat.

P.- Per a un gai, sortir de l'armari és important?

R.- esclar. Als heterosexuals no els fa falta anar reivindicant la seva identitat sexual. Socialment, encara perdura una presumpció d'heterosexualitat. La normalitat plena arribarà quan el pensament social sigui neutre. I aquí encara no hem arribat. A diferència de ser home o dona, l'homosexualitat és una circumstància personal que no s'exterioritza. Aquest factor, històricament, ha jugat a favor dels gais perquè molts cops han mitigat l'opressió i la persecució camuflant-se en una societat heterosexual i tenint una doble vida.

P.- En abordar la identitat homosexual vostè parla d'igualtat, però, sobretot, de dignitat. Per què?

R.- El dret fonamental més important és el de la dignitat humana. Té diverses facetes i inclou el lliure desenvolupament de la personalitat, és a dir, la facultat que cada persona pugui ser com és, desenvolupar la seva vida i construir la seva personalitat d'acord amb les seves característiques i desitjos. Això porta al reconeixement de la diversitat, la pluralitat de l'ésser humà, i al respecte de totes les orientacions sexuals.

P.- En l'adolescència vostè va descobrir la seva homosexualitat d'una forma traumàtica.

R.- Sí. Desgraciadament, va ser així. Encara ara, alguns adolescents ho segueixen vivint com jo. En això hi influeix l'entorn social en què l'adolescent es relaciona i socialitza: la família, l'escola, els amics, els llocs d'oci... I en aquesta negativització o rebuig de l'homosexualitat també hi juguen un paper clau les idees i conviccions que s'inculquen als adolescents sobre la sexualitat.

P.- Vostè no s'acceptava com a gai?

R.- Quan vaig descobrir que era gai, la primera reacció que vaig tenir va ser negar-me a mi mateix, combatre la meua homosexualitat, que tenia interioritzada com a dolenta. Això em va portar a una lluita interna que em va esquinçar.

P.- I què va fer?

R.- Vaig forjar una aparença de normalitat heterosexual per no tenir problemes a l'hora de socialitzar-me i relacionar-me. Aquesta actitud és molt negativa perquè comporta la negació d'un mateix, l'amputació del

que és la part més important de l'ésser humà: la capacitat d'estimar i de desitjar sexualment. Aquesta negació, aquesta lluita interna, és certament terrible.

P.- Què li han dit del llibre?

R.- La gran majoria d'opinions han estat positives. He rebut alguna carta de to homofòbic, però crec que han estat només dues o tres. Els ciutadans i la classe política valoren molt l'honestedat a l'hora d'abordar l'homosexualitat, que fins fa poc era un dels grans tabús socials.

P.- Pares, mares i educadors tenen molta feina?

R.- I tant! Cal una bona educació i transmetre idees i valors perquè els nens i nenes es formin en la llibertat, la igualtat, el respecte, la dignitat i la diversitat. I pel que fa a la política, crec que ara calen polítiques públiques actives perquè la igualtat dels gais i lesbianes sigui real i efectiva en tots els àmbits de les seves vides.